

DE LAATSTE REIS VAN EEN OOSTINDIËVAARDER

De andere dag stonden wij aan boord van een Oost-Indiëvaarder, waarvan ik de naam niet zal noemen. We luisterden naar een preek van een al wat oudere kapitein, wiens naam later zeer bekend zou worden, omdat hij de duivel over zich had afgeroepen. Die schipper heette Barend Fokkes. Een beer van een kerel, en een beest van een kapitein. Hij schold, sloeg en vloekte alsof het ademen was. Zijn grote zwarte hond, altijd aan zijn zijde, leek de duivel zelf te zijn, als hij zijn grote tanden liet zien. Of liet voelen, in een been van een goedwillende matroos, die niet snel genoeg werkte, volgens Fokkes.

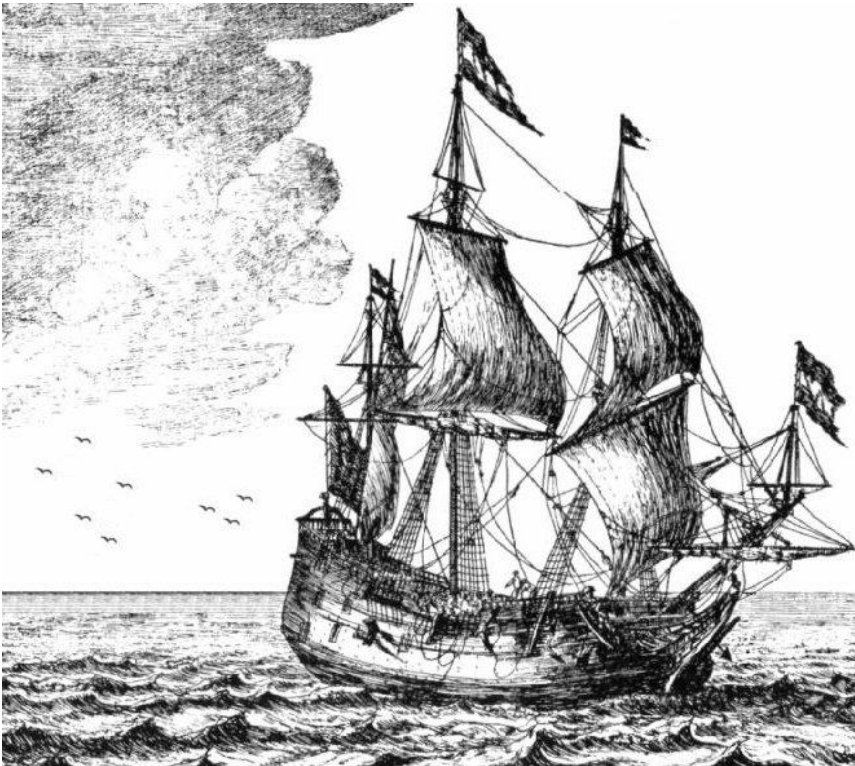
We waren met om en nabij de 150 personen. Dit was eigenlijk veel te weinig voor een schuit als deze. Maar weinigen hadden ervaring op zee of konden omgaan met een zeilschip. Het zou ons al doende geleerd worden, zo werd ons verzekerd, en wie niet leerde viel wel overboord als hij het wand in werd gestuurd, of een ra als laatste strohalm van zijn aardse leven in handen voelde, en een fout zou maken. Zo werd ons gezegd door de stuurman. Hij had wel meer van deze 'moedgevende' mededelingen. Zoals wat er zou gebeuren als we ons niet aan de scheepstucht hielden. Of wat er zou gebeuren als we ons niet als Christenmensen zouden gedragen, en ruzie zouden zoeken. De woorden van de stuurman en de geur van geteerd hout dringen weer in mijn geest, als ik mij deze dag weer voor de geest probeer te halen. De woorden roepen afgrijzen op, terwijl de geur van het hout en de zee mij met enige weemoed naar de prachtige zee terug doen verlangen. Het was een zeer moeilijke periode, maar er werd iets van goed gemaakt door de schoonheid van Gods schepping.

Een heel andere geur vonden we op het tussendek. Daar stonk het alsof de vorige bemanning er nog dood lag. Na drie weken varen, waarvan één flink zeeziek, een paar klappen met de kat met de negen staarten (= klabatse met negen riempjes) omdat ik lui zou zijn – terwijl ik van zeeziekte mijn darmen eruit kotste – en na zoveel zo lang en zo hard werken dat ik iedere keer dat ik liggen kon al bijna bewusteloos was voor ik mijn hangmat kon voelen, raakte ik overal aan gewend. Aan het werken, het slapen, de sfeer en de geur. Niet aan de vreemde dingen die mij tussendoor ter ore kwamen. We spraken daarover met de weinige vrienden, een groepje vertrouwelingen, die elkaar aan boord hadden gevonden en voor die reis een soort verbond met elkaar waren aangegaan. Wij (= De Stroeve en Herman) konden in dit harde leven aan boord iedere steun gebruiken.

Een ervaren matroos, die al vier reizen naar de oost had gemaakt, had uitgerekend dat er veel te weinig eten aan boord was. We zouden pas weer bij Kaap de Goede Koop vers eten aan boord brengen. Dat zou genoeg moeten zijn voor het laatste stuk van de reis naar Indië. Volgens hem was er echter lang niet genoeg aan boord om de Kaap te kunnen halen. Het kielwater onder in het schip moest zo vaak weggepompt worden, dat een eenogige Engelse matroos zich er zorgen over maakte of de pompen het wel afkonden, als er

zwaar weer was en de zee over het dek sloeg. Een derde had een gesprek tussen twee officieren opgevangen, waaruit bleek dat er onderin ook water tussen de boordplanken doorsijpelde. Een vierde was het opgevallen dat het schip eerst een andere naam had gehad. Een vijfde wist dat de naam van ons schip ook gegeven was aan een nieuwe, veel grotere Oost-Indiëvaarder, die een paar maanden voor ons was uitgevaren, en toen de naam droeg die wij nu op een oude plank achterop het tussendek van de bemanning hadden gevonden. Hij wist het heel zeker, zei hij. Hij was scheepstimmermansknecht en hij had tot voor enige maanden nog op de werf gewerkt waar het nieuwe schip was gebouwd.

Een drijvend wrak, met te weinig eten aan boord, op een grote oceaan.

Wij allen zagen iedere dag weer dat ons eigen schip eigenlijk te oud was om te varen. Het dek moest gebreeuwd worden, maar de kieren werden groter en groter. Het want (= het touwwerk van het schip) en de zeilen waren hard aan

vervanging toe. De masten waren aangevreten door het zout, en zelfs de kanonnen waren slechter dan ik ze ooit in een veldslag had gezien. Het enige wat echt goed was, was de grote sloep, die met een touw was vast gemaakt aan een balk bij het officierenverblijf, en onze driemaster al weken trouw volgde. Op het dek lagen nog twee oude boten voor de rest van de bemanning, voor als er wat met ons schip zou gebeuren. We gingen op onderzoek uit en zagen dat er kieren tussen het hout van deze boten zaten, zodat wie er gebruik van zou maken jammerlijk zou verdrinken. Langzamerhand, terwijl we al voor de kust van Afrika voeren, werd ons de vreselijke waarheid duidelijk: We gingen niet naar Indië. We gingen naar de haaien.

Het was de bedoeling dat we naar de kelder zouden gaan. Een oude driemaster, die het slopen niet meer waard was, zou opgeruimd worden. De officieren werden gered en de rest van de getuigen verdwenen in de golven. De eigenaren zouden vergoed krijgen voor een nieuw schip, de nieuwe Oost-Indiëvaarder waar we de naam van hadden overgenomen. Als die later binnen zou varen onder onze oude naam, was er geen haan die er naar zou kraaien. Zelfs onze gages hoefden ze niet te betalen. De zielverkopers werden pas uitbetaald als we terug zouden zijn, en we zouden nooit terug moeten komen, zo was de bedoeling.....